

Düz 1 il 8 ay bundan əvvələ qədər ölkəmizin mediası dünyaya Şuşadan danışındı. Həm də 30 il idi ki, danışındı. Bu gözəlliklər diyaləktrə edilən haqsızlıqlardan, beynəlxalq təşkilatların bu haqsızlığa susmasından danışındı. İllərdi ki, Azərbaycan mediası Şuşadan yazırı, sosial şəbəkələr vasitəsilə dünyaya erməni vandalizmindən danışındı. Bu gözəl yurdun sakinlərinin qaçqın, köçkü, didərginliyindən, bu bənzərsiz təbiət gözəlinin yadaların əlində dustaqlığından yazırı.

Bu qələmlər dərdin töküb vərəqlər üzərinə illər uzunu... İşğaldan, yurd acısından, hicrandan, yurd həsrətlilərindən yaza-yaza incəlib, olüb-birilib, mürəkkəbini qara libasına çevirib əyni geyinib illər üzünü. Nəhayət, 1 il 8 ay əvvəl ilk dəfə Zəfər sözünü yazan da bu qələmlər oldu. Prezident, Ali Baş Komandanın cenab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə milli ordumuzun canı-qanı bahasına qazandığı Zəfərdən yazmaq da nəsibi oldu bu qələmlərin. Mürəkkəbindən qurur süzdü vərəqlərə. Çünkü 30 ilin əvvəli ilə sonu arasındaki bir qəriñəyədək dövrü salnamələşdirib dünyaya çatdırması ilə daim cəbhədəki qılincinla ciyin-ciyinə olmuşdu bu qələmlər...

Bəli, bizim qələbəmiz qılınc və qələmimizin birgə qələbəsidir. 22 iyulda-Milli Metbuat və Jurnalistika Gündündə Beynəlxalq Media Forumunun ilk dəfə Şuşada keçirilməsi də illerin arzusu olan bu qələbəyə 200-e yaxın yaradıcı in-

sanın, qələm sahibinin göz aydınlığı vermesi dəyərində oldu. Möhtəşəm Zəfərimizi bize bəxş edən Ali Baş Komandanımıza bu Forumun da keçirilməsində təşəbbüsünə görə qəlbən minnətdar olduk. Bir daha ölkəmizdə qələm sahiblərinə verilən dəyərin şahidi oldu.

Həmkar qonaqlarımızı illər ərzində yazılarımızla tanış etmişdik Şuşayla. Bir de bu gözəlli, canlı coğrafiyanı ve tarixi gözləri ilə görmələri qürurumuzun üzərinə qurur getirdi. Çünkü Şuşa özü qürurdur. Tarix, mədəniyyət, ədəbi dünya, təbiət ensiklopediyası, bir də ki, Qarabağın tacı, hər bir azərbaycanının göz bəbəyidir...

Tanrının xoş vaxtının Şuşası...

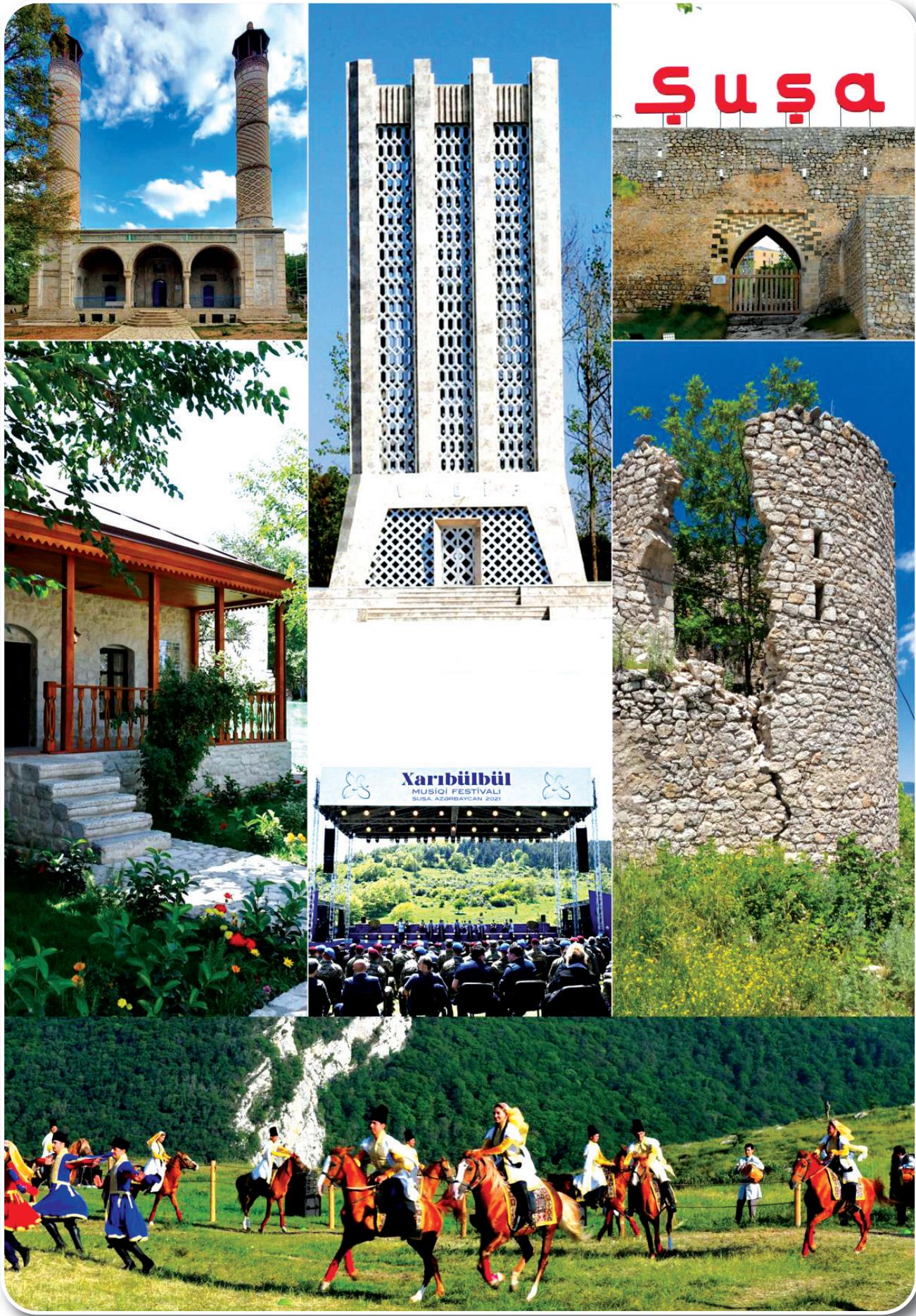
Bizdə belə bir deym var: Tanrının xoş vaxtı. Gözel bir yer, insan görəndə deyərik ki, bəh-bəh, gözəlliye bax, Tanrının xoş vaxtına düşüb elə bil. Şuşa da Tanrının xoş vaxtına düşüb, vallah. O, bir möcüzə, bir yaradıcı qüvvənin əl işi, yaratdığı gözəllik, bir təbiət bəxşisidir. Yaradan onu anbanan, saatbasaat əllərinin minbir sığalı ilə yaradıb. Qarabağa baş tacı, Azərbaycan mədəniyyətinə paytaxt edib bu şəhə-

ri. Bu yurdun hər daşına, qayasına, gülünə-çiçeyinə musiqi duyumu bəxş edib. Onun havasını udanlar zaman-zaman bu musiqi duyumunu da onunla bərabər ciyərlərinə çəkib bülbülb kimi cəh-cəh vurublar.

Elə bu ay Şuşada Heydər Əliyev Fondu, Mədəniyyət Nazirliyi və Azərbaycan Yaziçılar Birliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilən "Vaqif Poeziya Günü"ndə Azərbaycan Yaziçılar Birliyinin sədr müavini, Əməkdar mədəniyyət işçisi Rəşad Məcidin Şuşa ilə bağlı xatirələrində söylədiyi kimi: Keçən il işğaldan sonra ilk dəfə Cıdır düzündə "Xarıbülbül" festivalına geldik... Həmin günün sehəri gözümü Şuşada açanda inana bilmirdim. Bir de gördüm qulağıma azan səsi kimi Alim Qasımovun (Xalq artisti - red.) canlı müğəmi gəlir.

Şuşadan dünyaya, dünyadan Şuşaya...

Bütün bunlardan ilhamlanaraq 42 ildən sonra Şuşaya yeni şeir hər etdim:

*Min şəhər adı var dillərdə əzbər,
Adların ən üstün adıdır Şuşa.
Musiqi notudur cüt hecasıyla,
Dilimin şəhididir, dadidir Şuşa.*

Ulu Yaradan Şuşanı dağların qoynuna yerləşdirib, zivəyə doğru yalçın qayalarla qol-boyun edib. Tanrı özü də bu yurdub sevib sanki. buranı el uzatsan səmaya çatacaq hündürlikdə yaradıb ki, düşməndən qorunsun, daim pak qalası. Elə onun sırrı-sehri də bu yadılışındadır.

*Qoynuna hər gələn yüz xəyal eylər,
Uzaqdan baxanlar qeylү-qal eylər.
Birini coşdurur, birin lal eylər,
Tilsimdir, ovsundur, cadudur Şuşa.
270 ilin şəhəri qonaqlarına özündən danışdı*

Elə Yaradanın Qarabağ xanı Pənahəli xana bəxş etdiyi güc, qüvvə, istəkli 1752-ci ildə Şuşa yaradıldı. Tarixin o üzündən boyanan Şuşanın yaşı hələ bundan da qədimdir. Çünkü o, Azərbaycanın əzəli torpaqları üzərində 270 il bundan əvvəl Şuşa kimi yaradılıb.

Pənahəli xan özünü bu torpaqların xanı elan edəndən

sonra xanlıq ərazisini düşməndən qorumaq üçün mükəmməl qala tikdirməyi qərara alıb. 1748-ci ildə Bayat qalası, 1752-ci ildə isə Şahbulaq qalası inşa edilib. Sonra isə Pənahəli xan daha ehtibarlı siyinacaq barədə düşünür və üç tərəfi keçilməz sildirdim qayalarla əhətə olunan əlçatmaz dağ yaylasında yeni bir qala ucaltmayı qərara alır. Yeni qala əvvəl banisinin adı ilə "Pənahabad", sonralar isə "Şuşa" adlandırılır.

Tarix də sübut edir ki, feodal müharibələri dövründə Şuşa bir neçə dəfə çətin sinaqlardan uğurla çıxaraq qalib gelib. Bu qalaya hücum edənlər onu ala bilmeyib. Beləliklə Şuşanın işğalının mümkünüzlüyü tarixin özü, bu yerin təbəti, coğrafiyası subut edib. Çünkü onu İlahi öz qüdrəti ilə yaratmışdır. Bəs necə olmuşdu ki, bu elçatmaz şəhər 1992-ci ildən üzübəri 30 ilə yaxın erməni qəsbində qalmışdır. Axi onun müdafiəsi Tanrıının işi idi. Tanrıının işinə kim qarışa bilərdi.

Satılmışdı Şuşa. Ozamankı Azərbaycan rəhbərləri tərəfindən satılmışdı. Xəritə ilə düşmənə haradan girib haraya gedəcəkləri göstərilmişdi. Yoxsa erməni hara, Şuşanı əldə

etmək hara. Bura bəlkə də dünyada yeganə məkandır ki, özünün özünü qorumaq gücü var. Çünkü Tanrı onu bu xalq üçün yaratmış, "dilini" də tək onlara anlatmışdı.

Beynəlxalq Media Forumunun iştirakçıları bu şəhərin möcüzəsini öz gözleri ilə gördülər. Şuşa özündən danışdı onlara, tarixini bir dənə xatırladı. "Şuşa ili"ndə hem də 270 yaşı şəhərin yubileyinin qeyd ediləcəyindən xəbərdar etdi qonaqlarını.

Şuşa Dünya Media Forumuna ev sahibliyi etməyə layiqdir

30 il Şuşadan dünyaya danışan media mənsublarımız ikinci Vətən Müharibəsindəki Zəfərimizdən öten dövr ərzində doğma Şuşamızda ayrı-ayrı vaxtlarda qonaq olan dünya media nümayəndəlerinin 30 ilin vəhşilikləri ilə tanış olmalarından, dünyaya çatdırıqlarını bir dənə onların öz gözleri ilə görmələrindən məmənun qalırlar. 22 iyulda Medianın İnkıfəfi Agentliyinin (MEDİA) təşkilatçılığı ilə keçirilən Beynəlxalq Media Forumuna gələn nümayəndə heyəti də bu şəhəri gəzdilər, gördülər.

Dörd maraqlı panel üzrə keçirilən Beynəlxalq Media Forumunda müzakirə olunan məsələlər, fikir mübadilələri Azərbaycan mediasının beynəlxalq əməkdaşlıq perspektivlərindən xəber verir. Forumun "Azərbaycan mətbuatında Şuşa izi" adlı panel icası daha çox diqqətçəkəndir. Çünkü Şuşa beynəlxalq aləm, dünya mətbuatı üçün əvəzolunmaz mövzudur. Yeni məqalelərin, əsərlərin yaranma mövzusudur. TASS informasiya agentliyinin baş direktorunun birinci müavini Mixail Qusman Şuşada keçirilən Beynəlxalq Media Forumunda çıxışı zamanı 3 il sonra - Azərbaycan mətbuatının 150-ci ildönümündə Şuşada Dünya Media Forumu

keçirilməsini teklif etdi.

Çox gözəl təklifdir. Hər birimiz qürüur duyarlıq ki, dünənədək dünyaya haqqında danışdığını Şuşada dünyanın media nümayəndələrinin bir birge forumu keçirilə. 30 il beynəlxalq təşkilatların susma səbəblərini burada müzakirə edib onların haqsız olduğunu, Qarabağ məsələsinə ədələtsiz yanaşdıqlarına bir dənə əmin olalar. Şuşanın dünyaya səslənməsinin, kömək istəməsinin cavabsız qaldığını bir dənə bilələr. Düşmənin bu şəhərin mədəni-tarixi abidələrini necə məhv ediyini dünyaya bir dənə çatdırıalar.

Mətbuatımızın 150 yaşına 3 il var. Bu üç ildə Şuşanın gözəlliyyinin üstüne onlara gözəllik əlavə olunacaq. Dünya Media Forumunun burada keçirilməsi baş tutarsa, Şuşaya

gələn nümayəndələr bu gözəllər gözəlinin tarixinə də, özüne də heyran qalacaqlar.

Hələ öyrənəndə ki, müharibə dövründə xüsusi təyinatlılarımız bu şəhəri əlbəyaxa döyüşlə geri alıblar, bu sildirdim qayalardan şəhərə sinələrinin gücü ilə qalıqlar, Şuşanın həqiqətən alınmaz qala olduğuna bir dənə əmin olacaqlar. Və bütün dünyanın bunu bilməsi çox vacibdir. Ona görə ki, biz torpağımızı şərəfimiz bilirik. Onun hər qarışı üçün də her zaman canımızdan keçmişik. 90-cı illərdə bu torpaqlar satılmışdı. Minlərle şəhidimiz, qazımız isə bütün bunlardan xəbərsizcə qurbanlara çevrilmişlər.

Beləliklə, dünənədək Şuşadan dünyaya danışdıq, indi dünyanın Şuşadan danışmaq vaxtıdır.

Mətanət MƏMMƏDOVA